

Stručné zhodnocení ediční činnosti vědeckého kolegia
pedagogiky a psychologie ČSAV za leta 1976-1980
- obor psychologie

A. Hodnocení časopisu Československé psychologie za leta
1976-1980

Hodnocení časopisu z hlediska úrovně oboru

Časopis úspěšně reprezentuje obor psychologie v Československu. Úroveň časopisu je na patřičné výši i ve srovnání s úrovní oboru ve světě.

Hodnocení ideologické úrovně, ideově výchovného působení
a využití

V časopisu se výrazně projevuje péče o jeho ideologickou a teoreticko-metodologickou úroveň, které je patrná zejména v jeho úvodních a základních statích - do ostatních rubrik (předběžná a metodická sdělení, referáty, psychologie u nás a jinde, recenze, oznámení, zprávy) začíná pronikat. Vedení časopisu usiluje o realizaci marxisticko-leninské orientace naší psychologie, zaměřuje svou práci v soulase s výsledky sovětské vědy, věnuje pozornost aktuálním otázkám i úkolům spojevání psychologie se společenskou praxí.

Statě a příspěvky uvěřejněné v časopisu Československá psychologie odpovídaly tematicky úkolům stanoveným státním plánem základního výzkumu a Jednotným programem společenských věd po 15. sjezdu KSČ; měly dobrou ideovou úroveň, zdokonalovanou podle závěrů 15. zasedání ÚV KSČ a dalších aktuálních dokumentů. Ideově výchovné působení časopisu je kladné. Časopis skýtá dobré možnosti využití v ideově výchovné činnosti. Vhodně reaguje na významná výročí, na závažné události v oblasti mezinárodní vědecké spolupráce a na další podobnou aktuální tematiku.

Náměty na změnu koncepce, zaměření, struktury aj.

Koncepce časopisu je zpřesňována v tom směru, aby časopis ještě kvalitněji a pohotověji plnil úkoly, vyplývající ze současných společenských požadavků na rozvoj psychologické vědy a jejího efektivního uplatnění v praxi. (Současné programové cíle časopisu jsou obsaženy v úvodníku č.5 z r. 1980).

Náměty na změnu technického vybavení

Náměty toho druhu nebyly.

Celkové závěry

Časopis splnil cíle, vyplývající z dlouhodobé koncepce ediční činnosti vědeckého kolegia pedagogiky a psychologie ČSAV pro 6. pětiletku.

V zájmu dalšího prohloubení angažovanosti časopisu při plnění aktuálních společenských požadavků na rozvoj psychologické vědy a na její efektivní uplatnění v praxi stanovila redakce tyto odborné a výchovné programové cíle časopisu pro nejbližší období:

- orientovat čtenáře v ústředních teoretických otázkách současné psychologie
- uveřejňovat původní marxisticky orientované práce z psychologické teorie a metodologie
- rozšířit počet syntetických a interdisciplinárně orientovaných studií
- pohotověji reagovat na podněty z marxistické filozofie a vědeckého komunismu
- informovat o průběhu a výsledcích badatelského úsilí v oblasti základního a aplikovaného výzkumu
- usilovat větší měrou o uveřejňování statí přispívajících k řešení problémů praxe, dbát při tom, aby se aplikační poznatky opíraly o marxistická teoretická východiska
- usilovat více než dosud o jednotu teorie a praxe, a to ve všech psychologických oborech a specializacích
- rozšířit dosavadní spolupráci s psychology pracujícími v různých psychologických oborech
- věnovat pozornost zcela novým problémům v psychologii
- zavést příležitostně se objevující rubriky, týkající se historie československé psychologie, výuky psychologie, výchovy vědeckých kádrů a další
- pohotověji než dosud reagovat na angažované akce, pořádané doma i v zahraničí
- v recenzní části časopisu usilovat o větší kvalitu recenzí tak, aby byly skutečně kritickým posouzením recenzovaného díla, a o větší informovanost čtenářů v publikační činnosti ze socialistických zemí; v rámci informace o psychologických

publikacích ze západních států se zaměřit především na kritické zhodnocení stěžejních děl koncepčního charakteru - rozšiřovat kontakty s psychologickými pracovišti socialistických zemí a dosahovat zvýšení odezvy časopisu v zahraničí.

B. Hodnocení ediční činnosti v oblasti neperiodických publikací - obor psychologie

Neperiodické publikace z oboru psychologie, vydané v letech 1976-1980, spadaly do těchto tematických okruhů: teoretická psychologie, metodologické otázky psychologie, aplikace marxismu v psychologii, kritika soudobé buržoazní psychologie, obecná psychologie, vývojová psychologie, dětská psychologie, psychologie osobnosti, sociální psychologie, patopsychologie, pedagogická psychologie, ekonomická psychologie, psychologie práce, psychologie řízení, psychologie propagandy, poradenská psychologie, zdravotnická psychologie, psychohygiena, vojenská psychologie, psychologie tělesné výchovy a sportu, psychodiagnostika, učebnice psychologie, popularizující psychologická literatura aj.

Nejvíce publikací vyšlo z obecné psychologie, z pedagogické psychologie, z psychologie osobnosti, z psychologie práce a z psychologie vývojové, dále pak z psychologie sociální, z psychologie řízení, z metodologických otázek psychologie. V menším počtu vyšly pak publikace z ostatních psychologických disciplín.

Publikace z oborů psychologie vydané v letech 1976-1980 v nakladatelství ČSAV Academia

V nakladatelství ČSAV Academia vyšla v r. 1976 původní obsáhlá syntetická práce zásadního významu, věnovaná teoretické problematice :

J. Linhart, "Činnost a poznávání" (92,99 VA), obsahující hlubší rozpracování metodologických základů psychologie, teoretickou analýzu a zobecňující konfrontaci výzkumných dat, psychologicky objasňující základní vztah mezi sociálně determinovanou činností a poznávacími procesy.

V roce 1977 vyšla v nakladatelství Academia kolektivní monografie

J.Linhart, M.Kodým, J.Kotásková, "Mravní vývoj dítěte v socialismu",

která podává komplexní pohled na předpoklady mravního vývoje osobnosti v socialismu jak z psychologického hlediska, tak z hlediska dalších vědních disciplín. Monografie má podstatný význam po stránce teoretické i po stránce společenského užití.

Ve studiích ČSAV vyšla v r. 1977 monografická práce J. Kolmana, "Paměť a rozpoznávání",

která na základě využití kybernetiky a sémantiky se zabývá úlohou paměti v chování člověka a teorií rozpoznávacích obrazců. Práce ukazuje na některé nové možnosti v přístupech ke zkoumání problematiky paměti.

Dále vyšel v nakladatelství Academia v r. 1977 jako překlad z ruštiny spis

A.L. Lurija, "O historickém vývoji poznávacích procesů" (přeložil J.Janoušek), který představuje příspěvek k marxistickým sociálně psychologickým a kulturně srovnávacím výzkumům utváření vyšších psychických funkcí, a doplňuje tak řadu překladů předních sovětských psychologů v češtině.

Publikace kolektivu autorů

"Problémy psychického vývoje a osobnosti" (Academia, Praha, 1978, 344 stran)

řeší přínosným způsobem otázky, spadající do 3 tematických okruhů: 1) K problémům psychického vývoje, 2) K problémům psychické normality a abnormality, 3) Speciální problémy psychologie osobnosti. Práce obsahuje mj. některé výsledky longitudinálního sledování psychického vývoje dětí a dospívajících brněnské populace a některé studie k vybraným teoretickým a výzkumným problémům z psychologie osobnosti.

V překladu vyšla práce

D.A.Pospělov - V.N.Puškin, "Myšlení a automaty" (Academia, Praha, 1978, 200 stran).

V této knize, jejímiž autory jsou sovětský matematik a sovětský psycholog jsou porovnávány psychologické aspekty myšlení a činností automatů při matematickém modelování myšlení a je ukázáno na některé zvláštnosti lidských myšlenkových činností a jejich

realizace pomocí kybernetických prostředků při automatizaci řízení. Kniha je významná zejména pro řešení otázek psychologie myšlení, otázek umělého intelektu a pro koncipování dalších výzkumů v této oblasti. Kromě psychologie má dosah i pro logiku, matematiku, lingvistiku, filozofii.

V českém překladu vyšla dále publikace H.D. Schmidt, "Obecná vývojová psychologie" (Academia, Praha, 1978, 414 stran).

Autor - přední odborník NDR - podává v knize řešení základních otázek obecné vývojové psychologie, jejímž předmětem jsou změny chování a prožívání v závislosti na čase; rozebírány jsou otázky fylogeneze a ontogeneze psychiky ve vztahu k jejich fyziologickým, biologickým a ekologickým základům. Kniha je cenná zejména pro systematické a ucelené řešení obsáhlé problematiky a má dosah pro další obory kromě psychologie (pro biologii, pediatrii, sociologii, pedagogiku).

Další předložené publikace

K.B. Madsen, "Moderní teorie motivace" (Academia, Praha, 1979, 472 stran)

je systematickou analýzou psychologických teorií motivace z období let 1957-1961. Hlavní význam této knihy dánského autora je v tom, že podává zevrubnou informaci o těchto teoriích.

Publikace

Stanislav Kratochvíl, "Terapeutická komunita" (Academia, Praha, 1979)

obsahuje teoretický rozbor a teoretické závěry z dlouhodobé autorovy činnosti a výzkumu v oblasti psychoterapie neuroz v léčebné komunitě.

Poznámka: V r. 1980 nevyšel v nakladatelství Academia žádný titul z oboru psychologie.

Celkové závěry o neperiodické publikační činnosti

- obor psychologie

Publikace z oboru psychologie vydané v letech 1976-1980 tematicky vcelku odpovídaly úkolům, stanoveným státním plánem základního výzkumu pro šestou pětiletku (na státní plán základního výzkumu navazovaly všechny knižní publikace vydané v nakladatelství Academia, v ostatních nakladatelstvích většina těchto publikací).

Cíle, stanovené v dlouhodobé koncepci ediční činnosti vědeckého kolegia na 6. pětiletku, byly ve všech podstatných aspektech splněny.

V zájmu dalšího zkvalitněného plnění aktuálních společenských požadavků na rozvoj psychologické vědy a jejího uplatnění v praxi budou v ediční činnosti vědeckého kolegia sledovány zejména tyto cíle :

- napomáhat včasnému publikování nových vědeckých výsledků ze státního plánu základního výzkumu a jednotného programu společenských věd
- usilovat o zvýšení podílu publikací s takovou aktuální tematikou, jako jsou otázky marxisticky orientované teoretické psychologie, psychologické metodologie a kritika soudobé buržoazní psychologie
- dbát o to, aby byly ve větší míře než dosud vydávány původní syntetické práce a učebnice
- usilovat o zvýšení počtu prací, zahrnujících aplikační poznatky, které mají bezprostřední dosah pro praxi
- dbát o zvyšování kvality popularizačních prací a o efektivnější popularizaci výzkumných výsledků pomáhající jejich převádění do praxe
- podněcovat vydávání původních monografických prací, usilovat o rozšíření počtu jejich autorů a sledovat proporcionalitu vydávaných monografií a sborníků
- usilovat o dosažení žádoucí proporcionality počtu vydávaných původních vědeckých prací v poměru k počtu překladů
- podněcovat zájem autorů na týmových a interdisciplinárních publikacích
- usilovat o zvyšování počtu publikací vzniklých ve spolupráci s autory ze socialistických zemí
- sledovat otázku překladů našich publikací k vydání v zahraničí
- hledat cesty k rozšíření publikačních možností monografických prací z psychologie .